

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

 О.В. Поркуян

« 10 » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА

додаткового фахового вступного випробування
для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 033 – «Філософія»
для осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра
за неспорідненою спеціальністю

Програма складена на підставі робочого навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 033 – «Філософія»

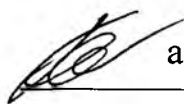
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д. культ., проф. Смоліна О.О.

д. філос. н., проф. Єременко О.М.

ас. Бондарь Є.В.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Програма додаткового фахового вступного випробування складена на підставі робочих програм з наступних дисциплін: Філософія, Антична філософія, Філософія Середньовіччя і Відродження, Філософія Нового часу, Німецька класична філософія, Філософія XIX – поч. XX століття, Сучасна зарубіжна філософія, Східна філософія, Історія філософії в Україні.

Історія філософії

Поняття і структура світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Історичні типи світогляду. Філософія як теоретична основа світогляду.

Специфіка філософського знання. Предмет філософії, її структура. Функції філософії.

Філософія стародавнього Сходу. Протофілософія та протонаука у країнах стародавнього Сходу. Давньоіндійська філософія. Веди: космогонія, теологія, антропологія. Упанішади. Ортодоксальні та неортодоксальні філософські школи. Джайнізм. Буддизм. Філософська думка стародавнього Китаю. Конфуціанство. Даосизм. Легізм.

Антична філософія. «Грецьке диво». Основні особливості античного світогляду і, зокрема, філософського.

Рання давньогрецька натурфілософія. Пошук першооснови буття. Мілетська школа. Піфагорійці. Геракліт. Особливості античної діалектики. Елеати. Вчення Парменіда про буття. Апорії Зенона. Емпедокл. Анаксагор. Демокріт. Атоми і порожнеча. Механістичний детермінізм.

Софісти. Протагор. Релятивізм софістів.

Давньогрецька класична філософія. Сократ. Поворот до людини. Маевтика. Вчення про добродієність. Всесвітньо-історичний смисл страти Сократа.

Платон. Вчення про ідеї (ейдоси). Ідеї та матерія. Діалектика Платона. Вчення про душу. Вчення про пізнання. Міф про печеру. Вчення про державу.

Аристотель. Критика теорії ідей. Сущє, сутність. Субстанція. Чотири причини буття. Діалектика матерії та форми. Ентелехія. Світовий розум. Вчення про пізнання. Класифікація наук. Аристотель як засновник логіки. Соціально-політична філософія Аристотеля.

Елліністична та давньоримська філософія. Кініки. Скептики. Стоїки. Діалектика свободи та необхідності. Мудрець як космополіт. Епікурейці. Спонтанне відхилення атомів. Сенека, Епіктет, Марк Аврелій. Моральна філософія римських стоїків та раннє християнство.

Неоплатонізм. Плотін. Єдине, Розум, Душа. Еманация. Прокл. Тріадичний принцип.

Філософія Середніх віків та доби Відродження. Особливості духовного життя середньовіччя. Патристика. Аврелій Августин. Роздуми про час. Провіденціалізм та проблема свободи волі.

Філософія як «служниця богослов'я». Схоластика. Проблема універсалій. Реалізм і номіналізм. Фома Аквінський. Докази буття Бога. Онтологічний доказ. «Лезо Оккама».

Основні особливості ренесансного світогляду. Антропоцентризм. Гуманізм. Піко делла Мірандола. Микола Кузанський. Заперечна теологія. Діалектика Кузанського: абсолютний максимум та абсолютний мінімум, згортання та розгортання Бога та світу. Світоглядний смисл геліоцентричної революції М. Коперніка. Дж. Бруно. Пантеїзм. Всесвітньо-історичний смисл страти Бруно.

Філософія Нового часу. Формування сучасної науки та її вплив на філософську думку Нового часу. Гносеологіно-методологічна тенденція філософії Нового часу. Емпіризм, сенсуалізм, раціоналізм. Дискусія про вроджені ідеї.

Ф. Бекон. Експериментальний метод. Примари розуму. Т. Гоббс. Р. Декарт. Cogito, ergo sum. Правила методу. Дуалізм. Деїзм. Б. Спіноза. Пантеїзм. Causa sui. Г. Ляйбніц. Дж. Локк. Первинні та вторинні якості. Дж. Берклі. Д. Юм. Критика детермінізму. Французьке Просвітництво. Ш.-Л. Монтеск'є, Вольтер, Д. Дідро, П. А. Гольбах, К.-А. Гельвецій. Ж.-Ж. Руссо. Суспільний договір.

Класична німецька філософія. Культурно-історична обумовленість німецької класичної філософії та її основні риси. Е. Кант: коперніканський поворот у філософії. Аналітичні та синтетичні судження. A priori та a posteriori. Явище та річ у собі. Трансцендентне та трансцендентальне. Розсудок, здатність судження, розум. Антиномії чистого розуму. Знання та віра. Категоричний імператив. Естетичні погляди Е. Канта.

Й. Г. Фіхте. Діалектика Я і не-Я. Творчий активізм людської свідомості. Філософія тотожності Ф. В. Й. Шеллінга.

Об'єктивний ідеалізм Г. В. Ф. Гегеля. Принцип тотожності буття і мислення. Принципи побудування гегелівської системи. Тріада. Абсолютна ідея, природа, абсолютний дух. Особливості гегелівської діалектики. Діалектичне протиріччя. Заперечення заперечення. Діалектичне зняття. «В собі», «для себе», «в собі і для себе». Філософія права. Філософія історії.

Антропологічна філософія Л. А. Фейербаха.

Місце класичної німецької філософії в світовій філософській культурі.

Некласична та постнекласична парадигма в філософії Нового та Новітнього часу.

Марксизм. Діалектичний матеріалізм. Історичний матеріалізм. Вчення К. Маркса про людину. Проблема відчуження. Базис та надбудова. Класова боротьба та соціальні революції. Суспільно-економічні формації. Соціальний прогноз К. Маркса: прозріння та помилки.

С. К'єркегор. А. Шопенгауер. Волонтаризм. Ф. Ніцше. Воля до влади. Вічне повернення. Переоцінка цінностей. «Бог помер!». Вчення про надлюдину.

Позитивізм. Емпіриокритицизм.

Філософія життя. В. Дільтей. А. Бергсон. Інтуїція та раціональне пізнання. Творча еволюція.

Неокантіанство. Г. Коген. П. Наторп. Е. Кассієр. В. Віндельбандт. Г. Ріккерт.

Неогегельянство. Ф. Бредлі. Б. Кроче. О. Кожев.

Феноменологія Е. Гуссерля.

Екзистенціалізм. Сутність та існування. Новий антропологічний поворот.

Фундаментальна онтологія М. Гайдеггера. Сущє, буття, ніщо, час. «Чому існує сущє, а не, навпаки, ніщо?» Dasein. Турбота та інші модуси людського існування. Мова як «будинок буття».

К. Ясперс. Вчення про прикордонну ситуацію. Осьовий час.

Г. Марсель. Ж.-П. Сартр. Атеїзм та богоборство. Гуманістичний потенціал екзистенціалізму. М. Мерло-Понті. А. Камю. Абсурд. Проблема самогубства.

Неопозитивізм та аналітична філософія. Б. Рассел. Віденський гурток. А. Айер. Р. Карнап. Л. Вітгенштейн. Філософський аналіз мови. К. Поппер. Вчення про верифікацію та фальсифікацію. Постпозитивізм. Т. Кун. Теорія наукових революцій. Поняття парадигми.

Структуралізм та постструктуралізм. К. Леві-Строс. М. Фуко.

Релігійна філософія Новітнього часу. Неотомізм. Персоналізм. Діалектична теологія. Теологія визволення. М. Бубер: Бог як абсолютне «Ти». Християнський еволюціонізм П. Тейяра де Шардена.

Герменевтика. Г.-Г. Гадамер. П. Рікбор.

Неомарксизм. Франкфуртська школа. М. Хоркхаймер. Т. Адорно. Г. Маркузе. Комунікативна філософія Ю. Хабермаса. Д. Лукач.

Постмодернізм як філософський та загальнокультурний феномен. Криза метанаративів. Критика класичного раціоналізму. Поняття ризомі. Вчення про номадизм. Ж.-Ф. Ліотар. Ж. Дельоз. Ж. Дерріда. Ж. Бодрійяр. Ж.-Л. Нансі. А. Бадью.

Східнослов'янська філософія Нового та Новітнього часу.

Дискусія слов'янофілів та західників. Філософія історії П. Чаадаєва.

Розвиток матеріалістичної думки в працях російських мислителів: О. Герцена, М. Чернишевського, Г. Плеханова.

Філософські ідеї у творчості Ф. Достоєвського та Л. Толстого.

Доля російської релігійної філософії. В. Соловйов. Вчення про всеєдність. Історіософія В. Соловйова. Л. Шестов. М. Бердяєв. П. Флоренський. Г. Шпет. С. Франк. І. Ільїн. М. Лосський.

Філософські ідеї М. Бахтіна. Феномен О. Лосєва.

Творчий марксизм радянської доби. М. Лифшиць. Е. Ільєнков. Г. Щедровицький. О. Зінов'єв. В. Біблер. Феномен М. Мамардашвілі.

Філософські ідеї в культурі Київської Русі.

Роль Києво-Могилянської Академії в розвитку філософської думки в Україні (С. Яворський, Ф. Прокопович, Г. Кониський).

Г. Сковорода: життя і філософія. Вчення про три світи та дві натури. Біблія як символічний світ. Проблеми самопізнання. Концепція спорідненої праці. «Філософія серця».

П. Юркевич. Філософські ідеї у творчості видатних українських письменників.

Київська філософська школа: радянська доба і сучасність. П. Копнін. В. Іванов. А. Уйомов. М. Попович.

Перспективи філософського мислення у XXI ст.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Учасник іспиту повинен:

знати:

- відмінність філософського знання від решти форм знання та типів світогляду;
 - історичний поступ світової та європейської філософії;
 - особливості розвитку окремих історичних епох філософської думки;
 - специфіку, основні етапи та представників української філософії;
 - специфіку філософських термінів;
 - закономірності зародження, становлення та історичного розвитку європейської та вітчизняної філософської думки;
 - основний зміст сучасної філософської проблематики.
-
- **уміти:**
 - користуватися спеціальною філософською літературою;
 - знаходити необхідний літературний та навчальний матеріал з філософської проблематики;
 - орієнтуватися в історичних періодах розвитку філософської думки;
 - бути спроможним дати характеристику основних напрямів вітчизняної філософії;
 - усвідомлювати природу різних філософських категорій і напрямів;
 - логічно аналізувати світобачення кожної історичної епохи, розуміти термінологію і парадигматику;
 - трансформувати методологічні принципи філософського пізнання в методику наукової діяльності власної дисциплінарної сфери.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Основна

1. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. В 4 т. – СПб.: Петрополис, 1997; Пневма, 2002.
2. Коплстон Ч.Ф. История средневековой философии. – М.: Энигма, 1997.
3. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия. – М.: Мысль, 1986. – 334 с.
4. Философия: Учебник для высших учебных заведений / Отв. ред. В.П. Кохановский. – Ростов н/Д: Феникс, 2008.
5. Історія філософії. – Сост. В.Г. Кремень. – К., 2007.
6. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Пер. с англ. В.И. Кузнецова / Под ред. С.Б. Крымского. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2006.

2. Додаткова

1. Гегель Г.В.Ф. Лекции по философии истории. Пер. А.М. Водена. – СПб.: Наука, 1993. – 480 с.
2. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. – М.: Искусство, 1972. – 318 с.
3. Гуревич А.Я. Средневековый мир: Культура безмолвствующего большинства. – М.: Искусство, 1990. – 396 с.
4. История философии: Учебник для высших учебных заведений / Отв. ред. В.П. Кохановский. – Ростов н/Д: Феникс, 2001.
5. Богута И.И. История философии в кратком изложении. – М.: Мысль, 1991.
6. Гуревич П.С. Основы философии: Учеб. пособие. – М.: Гардарики, 2003.

3. Навчальні посібники

1. Введение в философию: Учебник для высших учебных заведений. В 2-х ч. / Под ред. И.Т. Фролова. – М.: Политиздат, 2008.
2. Радугин А.А. Философия: Курс лекций. – М.: Центр, 2007.
3. Горський В. С. Історія української філософії: Навчальний посібник. – К.: Наукова думка, 2006. – 374 с.
4. Гриненко Г.В. История философии: Учебник. — М.: Юрайт-Издат, 2004. — 688 с.
5. Філософія: Навч. посібник / За ред. Ш.Ф. Надольного. – К.: Вікар, 2010.
6. Філософія: Навч. посіб. — 3-те вид., стер. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. — К.: Вікар, 2003. — 457 с — (Вища освіта ХХІ століття).
7. Спиркин А.Г. Философия: Учебник. –М.: Гардарики, 2005.
8. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. – Київ: Академвидав, 2007.
9. Зотов А.Ф. Современная западная философия: Учебн. – М.: Высш. шк., 2001. – 784 с.

4. Довідкові видання

1. Новая философская энциклопедия: В 4-х т. Т.1–4. – М.: Мысль, 2000–2001.
2. Новейший философский словарь: 3-е изд., исправл. – Мн.: Книжный Дом. 2003. – 1280 с. – (Мир энциклопедий).
3. Постмодернизм. Энциклопедия. – Мн., 2001.
4. Философия: Энциклопедический словарь / Под ред. А.А. Ивина, 2004.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Відповідь вступника оцінюється згідно відповідності рівня навчальних досягнень абітурієнта за двобальною системою оцінювання: зараховано / не зараховано. Тест вважається складеним, якщо вступник у процесі виконання 16

тестових завдань отримав 100 і більше балів. На виконання тесту вступнику дається 45 хвилин.

Усі тестові завдання типу «множинний вибір» містять чотири варіанти відповіді, один з яких є правильним. Кожний тест містить 10 питань малої складності (правильна відповідь на кожне питання оцінюється у 10 балів), 4 питання середньої складності (правильна відповідь дорівнює 15 балам) і 2 питання підвищеної складності (правильна відповідь оцінюється у 20 балів).

КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА 200-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ОЦІНКА
200-100	зараховано
99-0	не зараховано

Особи, які набрали на додатковому вступному випробуванні менш як 100 балів, позбавляються права участі в наступному вступному випробуванні та в конкурсі.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Додаткове вступне випробування передуює всім іншим випробуванням, проводиться у тестовій формі. Особи, які не здали додаткове вступне випробування, позбавляються права участі в наступних вступних випробуваннях та в конкурсі.

Для проведення випробування формуються окремі групи вступників у порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до випробування ухвалюється рішенням атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Для проведення випробування головами атестаційних комісій попередньо готуються переліки тестових завдань відповідно до „Програми додаткового вступного випробування”. Програма додаткового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на Web-сайті СНУ ім. В. Даля (www.snu.edu.ua) та інформаційних стендах інформаційних стендах фахової атестаційної комісії юридичного факультету.

Додаткове випробування проводиться у строки, передбачені Умовами прийому до СНУ ім. В. Даля.

На випробування вступник з'являється з паспортом, при пред'явленні якого він отримує тестові завдання. Користуватися друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється.

Результати оцінюються за шкалою зараховано / не зараховано за правилами, вказаними у розділі “Критерії оцінювання” даної пояснювальної записки і відмічаються у „Листку випробування”. Рівень знань вступника за результатами тестування заноситься також до відомості та підтверджується

підписами трьох членів комісії. Відомість оформлюється одночасно з „Листком випробування” вступника і передається до приймальної комісії.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів додаткового вступного випробування до 17.00 години.

Голова фахової атестаційної комісії,
декан юридичного факультету

 доц. Арсентьева О. С.

Члени фахової атестаційної
комісії

проф. Смоліна О. О.

доц. Сілютіна І. М.